

РЕЗЮМЕ
НА ОТЧЕТ
ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМНИЯ БЮДЖЕТ
КЪМ 31.12.2020 г.
НА
МИНИСТЕРСТВО НА ТУРИЗМА

В приложения документ е направен преглед на изпълнението на политиката в областта на устойчивото развитие на туризма и е отчетена степента на изпълнение на бюджетните програми изпълнявани от Министерството на туризма.

Описани са степента на изпълнение на заложените стратегически и оперативни цели, допринасящи за постигане на политиката в областта на устойчивото развитие на туризма и степента на достигане на очакваната полза/ефект за обществото от постигането на стратегическата цел за съответната област на политика.

БЮДЖЕТНА ПРОГРАМА „ПОДОБРЯВАНЕ НА ПОЛИТИКИТЕ И РЕГУЛАЦИИТЕ В СЕКТОРА НА ТУРИЗМА”

Приоритетните цели на програмата са съобразени с основните цели на провежданата правителствена политика в областта на туризма за създаване на условия за неговото развитие като приоритетен отрасъл за страната.

Постигането на заложените в програмата цели се осъществява чрез:

Предприемане на конкретни мерки и действия, гарантиращи устойчиво целогодишно развитие на туризма чрез развитие на конкурентноспособен туристически продукт, стимулиране развитието на специализираните видове туризъм и изпълнение на заложените мерки в Плана за действие 2017-2021 г. към Актуализираната Национална стратегия за устойчиво развитие на туризма 2014-2030 г. и на Годишните цели на МТ за 2020 г., утвърдени със Заповед № Т-РД-04-5/16.04.2020 г.

Актуализирана е законовата нормативна база в диалог с неправителствените организации в туризма с цел намаляване на административната тежест и непрекъснато гарантиране правата и сигурността на потребителите и на качеството на предлаганите туристически продукти и услуги.

Във връзка с изпълнение на РМС № 704 от 2018 г. за приемане на мерки за трансформация на модела на административно обслужване Министерството на туризма е предприело конкретни действия. От общо 27 мерки, 23 са изпълнени, а 4 са в процес на изпълнение.

Чрез приоритетното организиране на действия по предоставяне на концесия и отдаване под наем на морски плажове се намалява броят на неохраняемите плажове, осигурява се безопасното ползване на морските плажове и доброто им стопанисване. Постоянният контрол по изпълнение на договорните задължения на концесионерите и наемателите, води до все по-навременна и пълна събираемост на приходите и до предоставяне на по-качествена услуга на туристите по Черноморието.

Заложените в програмата цели се изпълняват в степен, съотнесима с динамиката и особеностите на туристическия пазар при стриктно спазване на изискванията и регламентите както на национално ниво, така и в съответствие с водещите европейски и световни организации и политики.

Целите се изпълняват от:

- **Дирекция „Туристическа политика”**, подпомага Министъра на туризма при осъществяването на държавната политика в областта на туризма чрез усъвършенстване на нормативната рамка, развитие на туристическите продукти, постигане на ефективна координация между институциите и взаимодействие с туристическия бизнес. В тази връзка, стремежът е към все по-качествено и срочно осъществяване на функциите и правомощията.

През отчетния период бяха извършени следните дейности:

В следствие на възникналата епидемия от COVID-19 през началото на 2020г. сектор Туризм бе един от най-засегнатите сектори от българската икономика. Многобройните анулирани пътувания в резултат на COVID-19 повишиха степента на риск от несъстоятелност и неплатежоспособност в сектора.

В условията на епидемична обстановка българският туризъм бе изправен пред нови предизвикателства, които промениха облика на сектора не само в национален, но и в световен мащаб. Навременно взетите мерки забавиха развитието на пандемията от COVID-19 у нас, а въведените мерки от Министерството на туризма към туристическия бранш бяха добра основа за летен сезон 2020 г. и съответно зимен сезон 2020/2021г. Те бяха фокусирани преди всичко върху гарантиране живота и здравето на всеки турист.

Пандемията наложи промяна в политиката за туризма и се предприеха спешни мерки за спасяване на сектора, както следва:

- Разработиха се Указания за функциониране на туристическите обекти в условията на опасност от заразяване COVID-19 в България, съгласувани с Министерство на здравеопазването и Българска агенция по безопасност на храните. Разработеният документ е съобразен с указанията и препоръките на Световната здравна организация (СЗО), Европейския център за превенция и контрол на заразите и ЕК. Указанията се отнасят за местата за настаняване и заведенията за хранене и развлечения и дават насоки за осигуряване на безопасността и сигурността както на заетия персонал в тях, така и на гостите в страната. Указанията се актуализират периодично спрямо развитието и разпространението на COVID-19 в страната и съобразно настъпили промени в противоепидемичните мерки, съгласно издадените заповеди на министъра на здравеопазването.

- Специално за зимния сезон 2020-2021 г. се разработиха Указания за прилагане на противоепидемични мерки в зимните курорти.

- В помощ на туристическия бранш, Министерството на туризма разработи и Декларация за пътуване на собствен риск. Целта ѝ е туристите да декларират, обстоятелствата по пътуването им и че са запознати с обстановката в Р България.

- Подпомагане на ликвидността и преодоляване на трудностите от липсата на оперативни средства за разплащане с туристите, отказали се от пътуване поради COVID -19 пандемията по чл.25 от ЗМДВИППП.

- Държавна субсидия по чл. 26 от ЗМДВИППП - Схемата за държавна помощ обхваща полетите, извършени в периода от 14 май (от датата на влизане на нормата на чл. 26 от ЗАКОН за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г. и за преодоляване на последиците) и представлява първа фаза от антикризисната мярка с период на действие до 31.12.2020 г. чрез нея туроператорите вече могат да кандидатстват за държавната помощ от 35 евро. Одобрените кандидати по схемата са 20 туроператори, а общата стойност на помощта е 3 474 111,48 лв.

- Държавна помощ под формата на преки безвъзмездни средства, с общ бюджет 10 млн. лв. в подкрепа на предприятия, регистрирани по Закона за туризма като туроператор или туристически агент, за преодоляване на икономическите последиствия от COVID-19 по Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 г. Средствата са изплатени на 720 туроператори и туристически агенти.

- Изготвена и изпратена до ЕК на цялостна документация за нотифициране на държавна помощ под формата на преки безвъзмездни средства, с общ бюджет от 51 млн.

лева, които ще бъдат предоставяни на лица, извършващи туроператорска и туристическа агентска дейност съгласно чл.26а от Закона за мерките и действията по време на извънредното положение.

- **Мярка в помощ на собствениците на туристическите обекти е помощта за ползване на основни туристически услуги за вътрешен туризъм по чл. 27 от ЗМДВИППП. На лица които пряко са осъществявали или осъществяват дейности, свързани с лечението, предотвратяване на разпространението и/или преодоляване на последиците от COVID – 19, се предоставя помощ за ползване на основни туристически услуги за вътрешен туризъм на стойност 210 лв., за не по-малко от 7 нощувки в обекти или категоризирани или регистрирани места за настаняване.**

Също така продължава през отчетния период изпълнението на:

- **Актуализираната Национална стратегия за устойчиво развитие на туризма в Република България 2014 - 2030 г.**

В процес на изпълнение са мерки и дейности заложи в Плана за действие за периода 2017-2020г. към Актуализираната Национална Стратегия за устойчиво развитие на туризма в Република България 2014-2030г. През отчетния период е изготвен втория Мониторингов доклад за изпълнението на мерките и дейностите заложи в Плана за действие към Стратегията за 2019г. Приключи изпълнението на първия План за действие към Стратегията, за периода 2017-2021г., предстои да се изготви новия пет годишен План за действие за периода 2021-2025г.

- **Институционално укрепване на Организациите за управление на туристическите райони** на основата на приетата Концепция за туристическо райониране. Към 31.12.2020г. са създадени всичките девет организации за управление на туристическите райони, вписани в Националния туристически регистър със заповеди на министъра на туризма. Осъществи се методическа помощ в процеса на сформирание и учредяване на Организациите за управление на туристическите райони. Взето е участие във всички учредителните събрания и заседания на Общи събрания и Контролни съвети на Организациите за управление на туристическите райони. Продължава институционалното им укрепване чрез изпълнение на Проект BG16RFOP002-2.010-0002 „Повишаване на капацитета на МСП в сектор туризъм чрез оказване на подкрепа за създаване и функциониране на Организациите за Управление на Туристическите Райони“ по ОП “Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020. Основната цел на проекта е подобряване на бизнес-средата, в която оперират туристическите предприятия посредством предоставяне на

институционална подкрепа на ОУТР с цел повишаване капацитета на МСП в областта на туризма.

- **Национален съвет по туризъм**

Националният съвет по туризъм е консултативен орган към министъра на туризма и се утвърди като работещ орган, чиито решения се обсъждат и приемат с активното участие и партньорство на туристическия бизнес.

Проведени са две заседания на 31.07.2020г. и на 3.11.2020г. (онлайн) на които са представени съответно: Епидемичната обстановка в страната и изисквания на МЗ за стартирания летен сезон 2020 в условията на COVID-19, Състоянието на туристическия сектор, Взаимоотношения между туроператори и потребители по време на извънредното положение и епидемичната обстановка, Готовността и спецификата на стартирания летен сезон 2020, Мерки срещу разпространението на COVID-19 в някои генериращи пазари, Годишната програма за национална туристическа реклама за 2021г.

- **Консултативен съвет за туризма**

Създаден е Консултативен съвет, като постоянен консултативен орган към министъра на туризма, в чийто състав влизат представители на туристическия бизнес, академичната общност и работодателските организации. През 2020г. се проведоха две заседания на Консултативния съвет на 17 септември и на 3 ноември на които бяха представени и обсъдени резултатите от сезон Лято 2020, както и мерките за предстоящия зимен туристически сезон 2020/2021 г.

- Разработи се **нов проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за туризма**, който е приет от Народното събрание и обнародван в ДВ. бр.13 от 14 февруари 2020г. Предвидените промени са от съществено значение за по-добрата регулация на туристическия сектор и за повишаване качеството на туристическите услуги.

- През отчетния период е прието изменение и допълнение на **Наредбата за изискванията към категоризираните места за настаняване и заведения за хранене и развлечения, за реда за определяне на категория, както и за условията и реда за регистриране на стаи за гости и апартаменти за гости** (Приета с ПМС № 139 от 26.06.2020 г., Обн. ДВ. бр. 59 от 3 Юли 2020 г.)

- **Министерство на туризма** осъществява мониторинг върху качеството на услугите в туристическите обекти и туристическия продукт чрез системата за регистриране, категоризиране, сертифициране и вписване. Контролира се работата на туроператорите и туристическите агенти, вписани в Националния туристически регистър.

- **Съобразено с извънредната епидемична обстановка продължава осъществяването на процедурите по категоризиране на туристическите обекти, регистрация на туроператорите и туристическите агенти, вписване на организациите за управление на туристическите райони, туристическите сдружения, туристическите информационни центрове, на правоспособните екскурзоводи, планински водачи, сертифициране на балнеолечебни (медикъл СПА), СПА, уелнес и таласотерапевтични центрове, както и определяне вида на ски пистите и тяхната безопасност.**

- **Осъществява се ефективна координация между институциите за интегриране на туризма в свързаните с него секторни политики, особено активно с оглед предизвикателствата на COVID-19 пандемията. За подобряване на координацията на национално, регионално и местно ниво по отношение развитието на туризма, през отчетния период, Министерството на туризма (Дирекция „Туристическа политика“) организира провеждането (съдейства при организирането) на презентации/онлайн срещи/форуми по въпроси, свързани с подпомагане на туристическия бизнес и справянето му с последиците от COVID-19 пандемията.**

- ✓ **Дирекция „Програми и проекти в туризма“** съсредоточава усилия за изпълнение на дейности, водещи до реализиране на целта за Диверсификация на националния туристически продукт, като подпомага процеса на позициониране на България, като туристическа дестинация в по-висок клас на световния туристически пазар като качество и добавена стойност, чрез изпълнение на проекти с външно финансиране.

В посока **разработване, изпълнение, мониторинг, контрол и докладване по проекти по оперативните програми, изпълнявани от МТ като директен бенефициент** и за ограничаване последиците за туристическия сектор от въведените ограничителни мерки за справяне с кризата с коронавируса, през 2020 г. беше изготвен и приведен в изпълнение проект по ОП “Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 с № BG16RFOP002-2.080-0003 „Подкрепа на предприятия, регистрирани по Закона за туризма като туроператор или туристически агент, за преодоляване на икономическите последствия от COVID-19, на стойност 10 млн. лв. Срок на изпълнение – 18 месеца. Целта му е постигане на положителен ефект за развитието на българските МСП в туристическия сектор посредством осигуряване на оперативен капитал за регистрирани по Закона за туризма туроператори и туристически агенти, за справяне с последиците от пандемията COVID-19. По него, към м. декември 2020 г., 720 предприятия, регистрирани като туроператор и/или туристически агент имаха реален достъп до финансиране в подкрепа на тяхната ликвидност.

През 2020 г., министерството продължава изпълнението на следните проекти по Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 г.:

1. Проект „Повишаване на капацитета на МСП в сектор туризъм чрез оказване на подкрепа за създаване и функциониране на Организациите за Управление на Туристическите Райони“ за повишаване конкурентоспособността на малките и средни предприятия за устойчиво развитие на туризма посредством институционална подкрепа за създаване и функциониране на Организациите за управление на туристическите райони.

2. Проект „Повишаване качеството на услугите на МСП в туризма чрез използване на информационни и комуникационни технологии (ИКТ) и уеб-базиран маркетинг“ за повишаване конкурентоспособността на малките и средни предприятия за устойчиво развитие на туризма посредством институционална подкрепа на ОУТР и на МСП в туристическите райони чрез информационни и комуникационни технологии (ИКТ) и уеб-базиран маркетинг.

В посока участие в процеса на **разработване, изпълнение, мониторинг, контрол и докладване и партньорство по проекти и програми, финансирани от други външни източници**, дирекция „Програми и проекти в туризъм“ през 2020 г. продължава успешно да:

Реализира качествено и срок изпълнението на: 1 проект по Програма за трансгранично сътрудничество Интеррег-ИПП България-Сърбия 2014 — 2020 г. за развитие на туризма в ТГ регион; 1 проект по ТГС Гърция – България 2014-2020 г. за развитие на туризма в ТГ регион; 2 проекта по ОП „Добро управление“ 2014-2020 г.

Разработи и подаде: 1 проектно предложение за новия период за подкрепа на координаторите на ПО 3 на Дунавската стратегия по Програма Дунав; 1 проектно предложение по програма COSME на ЕК.

Отчете успешно изпълнението на 2 проекта по програма COSME на ЕК и 1 по Програма Дунав 2014-2020.

Участва като партньор в изпълнението на: 2 (два) проекта по Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г.

При изпълнението на целта за **утвърждаване на България като лидер в туристическото развитие на ЕС и региона** от ключово значение е осъществяваната дейност по реализацията на Стратегия на ЕС за Дунавския регион и ролята на МТ като координатор на Приоритетна област 3 „Насърчаване на дейностите в областта на културата и туризма и преките контакти между хората”.

Представители на дирекция ППТ **текущо участват в комисии/работни групи/съвещателни и консултативни органи/комитети за наблюдение** по структурните

фондове и трансграничните програми за България за периода 2014-2020 г. Участва се и дейността на работни групи свързани с приемане на европейското законодателство за програмния период 2021 – 2027 г.

По отношение на кризата с коронавируса, която оказва сериозно влияние на туристическия бизнес през 2020 г., се провеждаха активни консултации на предприятия и лица от сектора за актуални мерки на правителството, предоставящи възможност за кандидатстване предоставянето на безвъзмездни финансови средства и/или преференциално кредитиране в подкрепа на тяхната ликвидност. В допълнение, от министерството бяха предприети спешни и адекватни действия както по обосновка необходимостта от осигуряване, така и за своевременно предоставяне на достъп до финансиране с безвъзмездни средства за туристическия бизнес.

Заложените в програма „Подобряване на политиките и регулациите в сектора на туризма“ цели се изпълняват в степен, съотнесима с динамиката и особеностите на туристическия пазар при стриктно спазване на изискванията и регламентите както на национално ниво, така и в съответствие с водещите европейски и световни организации и политики.

✓ Дирекция „Управление на морските плажове“, която подпомага министъра на туризма чрез организиране и осъществяване на концесионната политика и дейностите по предоставяне на концесии на морски плажове и отдаването им под наем. С приоритет се организират действия по предоставяне на концесии на морски плажове. Стартирани са подготвителни действия чрез възлагане изготвянето на обосновки на концесии за тринадесет морски плажа.

✓ Проведените процедури за възлагане на концесия за морски плажове за 2020 г. са тридесет и девет на брой.

✓ За периода 01.01.2020 г. – 31.12.2020 г. броят на обявените търгове за отдаване под наем на морски плажове е двадесет и два.

✓ За отчетният период са сключени от министъра на туризма 10 нови договора за отдаване под наем на морски плажове и 28 нови концесионни договора.

✓ За календарната 2020 г. са извършени 247 проверки на място за изпълнение на законовите и договорни задължения на концесионери и наематели на морски плажове.

✓ В резултат на извършените проверки, за констатираните нарушения са наложени и събрани неустойки в размер на 91 603,08 лв.

✓ Съставени са 7 броя актове за установяване на административни нарушения на

концесионери и наематели на морски плажове.

✓ За отчетния период са реализирани приходи от концесии в размер на 9 073 048 лв. с ДДС и приходи от наеми в размер на 3 551 284 лв. с ДДС. Отклонението от първоначално планираните приходи се дължи на прилагането на § 23 от ПЗР на ЗИД на ЗЗ, с чиито текстове се даде възможност от една страна да се стимулират посетителите да посещават морските плажове като се намалят цените на плажните принадлежности (чадъри и шезлонги) с не по-малко от 50 на сто в изключително сложната обстановка, създадена от пандемията Ковид-19, а от друга концесионерите и наемателите на морските плажове да се справят със задължението си да осигуряват задължителните дейности, чрез възможността дължимите концесионни възнаграждения и наемни цени да бъдат намалени съответно на предложеното и прилагано намаление на плажните принадлежности (чадъри и шезлонги) за летен сезон 2020 г.

✓ Дирекцията следи за своевременна организация на дейности по възлагане на все повече неохраняеми морски плажове на концесии или отдаването им под наем с цел обезпечаването им със задължителни дейности.

БЮДЖЕТНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА ТУРИСТИЧЕСКА РЕКЛАМА И МЕЖДУНАРОДНОТО СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА ТУРИЗМА“

Целите на програмата са насочени към популяризиране на туристическата марка „България“ и утвърждаване на позитивен имидж на страната сред целевите групи, превръщането ѝ в целогодишна туристическа дестинация се изпълняват чрез прилагане на най-ефективните маркетинг инструменти и сътрудничество на Република България с международните органи и организации в областта на туризма.

Дейностите по програмата, изпълнявани от дирекция **„Маркетинг, реклама и информация в туризма“** за отчетния период са ориентирани към изграждане на имидж на България като целогодишна туристическа дестинация чрез пазарно позициониране на основни и нови пазари, както и чрез активно рекламно присъствие на вътрешния и външния пазар.

Осъществени са участия с национални и информационни щандове на 13 /тринадесет / международни туристически борси и 12 /дванадесет/ туристически изложения в България.

Стартирали са рекламни кампании във водещи национални радио и телевизионни канали, целяща популяризиране и утвърждаване на България като привлекателна туристическа дестинация.

Осъществени са 26 /двадесет и шест/ комуникационни кампании на целеви пазари.

Проведен е 1 /един/ B2B форум с представители на водещи изraelски и български туроператори, работещи на пазар Израел.

Организиран е 1 /един/ журналистически тур за промотиране на тематични туристически маршрути.

Проведени са 7 /седем/ акции по насърчаване на продажбите с големи чуждестранни туроператори.

Проведена е кампания в социалните мрежи Facebook и Instagram и редизайн на уебсайта www.bulgariatravel.org

В следствие разпространението на пандемията от COVID-19, бяха актуализирани рекламните дейности, залегнали в Годишната програма за национална туристическа реклама през 2020 г. (приета през месец юни 2019 г.) с цел разработване на Кризисна програма за реклама, която да спомогне за възстановяването на позициите на България в туристическата индустрия на национално и международно ниво по време и непосредствено след приключване на световната криза, причинена от разпространението на вируса.

През 2020 г. работата на **дирекция „Международно сътрудничество и инвестиции в областта на туризма“** бе насочена към развитие на двустранните отношения в областта на туризма и преодоляване на негативните последици от пандемията от COVID-19 върху туристическия сектор в страната. Бяха предприети конкретни действия към развитие на двустранните отношения в областта на туризма с държави като Великобритания, Русия, Испания, Полша, Китай, Гърция, Казахстан, Албания и др. Бяха проведени редица посещения на високо ниво, бяха проведени преговори за подписване на двустранни споразумения за сътрудничество в областта на туризма (с Казахстан, Албания и Виетнам) и бяха подписани Програма за съвместни действия в областта на туризма до 2020 г. с Гърция и Меморандум за сътрудничество в областта на туризма между Министерството на туризма на България и Министерството на спорта и туризма на Хърватия. Министерството на туризма участва и в Седемнадесетата сесия на Българо-китайската Междуправителствена смесена комисия за икономическо сътрудничество. Организиран са над 20 двустранни международни срещи на политическото ръководство на Министерството на туризма. След избухването на пандемията от коронавирус Министерството на туризма активно участва в обсъждането и прилагането на Пакета по транспорт и туризъм на Европейската комисия и преговорите за отваряне на границата за туристически посещения за държави-членки на ЕС и трети страни. Взето беше участие в две видеоконференции на високо ниво на Съвет на министри на ЕС с цел формулиране на политики и мерки за справяне с последиците от пандемията в сектор

туризъм. През м. юли бе организирано посещение на представители на дипломатическия корпус, акредитиран за Република България, в к.к. Слънчев бряг и Несебър с цел представяне на готовността на курортите по българското Черноморие за приемане на чуждестранни туристи.

Туристическите представителства поддържаха интензивни контакти с централите на повечето от големите и водещи туроператори за България. Бяха организирани пресконференции, кръгли маси, журналистически турове с разнообразна насоченост. Бяха разпращани информационно-рекламни пакети за туроператори, туристически групи и самостоятелни туристи; семейства, туристически целеви групи.

Министерството на туризма разработва конкретни проекти с цел привличане на инвестиции в областта на туризма в България и отговоря на запитвания от страна на потенциални чуждестранни инвеститори относно установяване на българския пазар.

Обобщение: Дейността на дирекция МСИОТ през 2020 г. се характеризира с насърчаване на двустранни отношения в областта на туризма на привличането на инвестиции в областта на туризма и задълбочаване на двустранното сътрудничество в областта на туризма с държави от Европа, Близкия Изток и Азия, както и преодоляване на негативното въздействие на коронавируса пандемията върху туристическия сектор в България.

БЮДЖЕТНА ПРОГРАМА „АДМИНИСТРАЦИЯ“

Програмата се изпълнява от дирекциите от общата администрация и ръководителите на административни структури на пряко подчинение на министъра на туризма, както и служителите на пряко подчинение на министъра на туризма.

Основна цел на програмата е подобряване държавното управление в областта на туризма и повишаване професионалните умения на администрацията.

Целта на програма „Администрация“ за 2020 г. е постигната, чрез навременно осигуряване дейностите по управление на човешките ресурси и административното, информационно, финансово и материално – техническо обслужване на служителите от специализираната и общата администрация.

Осъществените дейности възложени на служителите от общата администрация за отчетния период подпомагат изпълнението на останалите програми и допринасят за постигането на стратегическите цели на МТ.